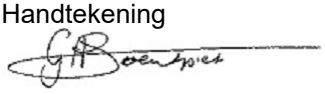
gemeente Oosterhout

Routing formulier college

Zaak : Bestuurlijke besluitvorming Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout
Zaaknummer : 214921

Datum: 14 sept 2020	Auteur: Glencora Soentpiet	Bereikbaar 14 0162
Status: Openbaar	Team: Advies	Handtekening

Onderwerp:
Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout

Geraadpleegde collega's:	**Afdelingen:**
Ingrid van Zoggel	Advies
Kim van Chastelet	Advies
Teus Kortlever	Sociaal Domein Beleid
Beleidsadviseurs Jeugd	Sociaal Domein Beleid
Sandor Meuwissen	Sociaal Domein Beleid
Aschwin van den Eijnden	Sociaal Domein Uitvoering
Medewerkers SWT	Sociaal Domein Uitvoering
Beleidsadviseurs Wmo	Sociaal Domein Beleid
Ferdy Naafs	Opgaveleider wijkgericht werken

Conclusie raadpleging: Men is akkoord.
Communicatie: middels openbare besluitenlijst

Bijlagen:
☐ Brief door college
☐ Brief aan gemeenteraad
☐ Brief beantwoording vragen ex art 41
☒ Nota voor de raad
☒ Overige bijlagen: Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout

Behandeling in / door:	**Datum:**	**Aard behandeling:**
☒ Raad	27 oktober 2020	Besluitvormend
☐ Ondernemingsraad		

Portefeuillehouder
Piena

NOTA VOOR HET COLLEGE

Datum: 14 sept 2020	Openbaar	**Bis-nummer:**
Onderwerp: Beleidsnota 'Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout'		

Voorstel:
De raad middels bijgevoegde aangepaste raadsnota (versie sept 2020) adviseren de beleidsnota *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout* (voorheen: *Visie op dagbesteding en begeleiding*) en de bijbehorende voorstellen 1 tot en met 3 vast te stellen.

1. Waar gaat het over? (samenvatting)
In de raadsvergadering van november 2019 is besloten om het Floraliapark te benoemen tot locatie voor dagbesteding en begeleiding als algemene voorziening. Gekoppeld aan het benoemen van deze locatie is de opdracht gegeven om te komen tot een visie op dagbesteding en begeleiding. Op grond van artikel 2.1.2 lid 1 en 2e in de Wmo dient de gemeenteraad deze visie vast te stellen.

In de collegenota dd. 16 maart 2020 is de visie op dagbesteding en begeleiding aan u voorgelegd en heeft u besloten de gemeenteraad te adviseren deze visie vast te stellen. Volgens de oorspronkelijke planning zou de gemeenteraad de visie op 21 april 2020 in hun vergadering behandelen. Door de corona-crisis is deze behandeling vooruit geschoven in de tijd.

In de afgelopen maanden is er gewerkt aan een visie op het sociaal domein. Tijdens de ontwikkeling van de beleidsnota omtrent dagbesteding en begeleiding waren de contouren van de visie SD al zichtbaar. Op basis daarvan is de beleidsnota dagbesteding en begeleiding tot stand gekomen. In het proces van het komen tot een visie op het SD is steeds scherper voor ogen komen te staan welke waarden we centraal willen stellen in het sociaal domein en welke doelen we nastreven. Naar aanleiding van dit proces en het voortschrijdend inzicht dat dit heeft opgeleverd, is de beleidsnota dagbesteding en begeleiding en de bijbehorende raadsnota op enkele punten aangescherpt:

- In de inleiding staat een duidelijke koppeling met de visie op het sociaal domein;
- De term 'brede maatschappelijke voorziening' wordt gebruikt in relatie tot de bezoekers van de nieuwe plekken van ontmoeting en verbinding.;
- Bij ontwikkelingsgerichte en belevingsgerichte dagbesteding wordt de koppeling gemaakt met het begrip 'betekenisvolle participatie'.

De *visie op dagbesteding en begeleiding* is ook omgedoopt tot *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout*, om het beter te onderscheiden van de visie op het sociaal domein.

Met deze wijzigingen en aanscherpingen verandert er niets aan de koers. De beleidsnota *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout* geeft een voorstelling van dagbestedingsvoorzieningen als plekken van ontmoeting en verbinding in de wijk die vrij toegankelijk zijn voor inwoners met en zonder kwetsbaarheid. Met deze laagdrempelige voorzieningen willen we de maatschappelijke waarde van dagbestedingsactiviteiten verbreden zodat meerdere groepen inwoners hiervan kunnen profiteren. Zo veel mogelijk begeleidingsvraagstukken van onze inwoners worden opgepakt in de collectieve setting, zonder dat hiervoor een indicatie nodig is. Door (een deel van) begeleiding op deze nieuwe laagdrempelige manier te organiseren, willen we met hetzelfde geld meer bereiken (meer inwoners en meer sociale samenhang).

Met deze collegenota wordt de aangepaste versie van de *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout* aan u voorgelegd. Voorgesteld wordt om de gemeenteraadraad te adviseren de beleidsnota *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout* vast te stellen.

2. Wat willen we bereiken en wat wordt de stad er beter van?
Met de vrij toegankelijke dagbestedingsvoorziening als plek van ontmoeting en verbinding willen we het volgende bereiken:

- het welzijn en welbevinden van inwoners met lichte en zwaardere ondersteuningsvragen vergroten;
- in een zo vroeg mogelijk stadium voorkomen dat problematiek groter en complexer wordt;
- de sociale samenhang in de (directe) omgeving van de dagbestedingsvoorziening versterken;
- minder bureaucratie, regeldruk en administratieve lasten;
- minder geïndiceerde (en dure) maatwerk begeleidingstrajecten.

Voorstel 1:
Vaststellen van de volgende doelstellingen voor vrij toegankelijke dagbestedingslocaties als plekken van ontmoeting en verbinding:

- vergroten van welzijn en welbevinden van cliënten;
- voorkomen van grote en complexe problematiek;
- versterken van sociale samenhang;
- minder bureaucratie;
- minder maatwerk begeleidingstrajecten.

3. Wat gaan we daarvoor doen?

Inhoudelijke uitgangspunten
In de voorliggende beleidsnota ligt de primaire focus op de transformatie van de ‘traditionele’ dagbesteding waarvoor inwoners voor toegang en deelname zich tot op heden moeten richten tot de gemeente en afhankelijk zijn van het al dan niet krijgen van een indicatie. We willen dat deze voorzieningen er in de toekomst anders uit gaan zien. De beleidsnota moet richting geven aan deze verandering.

Een belangrijke verandering is dat een groot aantal dagbestedingsvoorzieningen vrij toegankelijk moet worden. Bezoekers zijn voor deelname niet meer afhankelijk van het al dan niet krijgen van een indicatie. Zo ontstaan laagdrempelige voorzieningen. Een andere wezenlijke verandering die we voor ogen hebben met de beleidsnota, is dat zo veel mogelijk begeleidingsvraagstukken van onze inwoners worden opgepakt in de collectieve setting van de vrij toegankelijke dagbestedingsvoorziening. Dit moet leiden tot minder geïndiceerde individuele begeleidingstrajecten.

Een absolute voorwaarde voor het opstarten van een vrij toegankelijke dagbestedingsvoorziening als plek van ontmoeting en verbinding is de aanwezigheid van professionele zorgaanbieders met gekwalificeerde begeleiders. We zoeken daarom voor het realiseren van plekken van ontmoeting en verbinding de samenwerking met onze gecontracteerde zorgaanbieders Begeleiding. Ze hebben de expertise en ervaring om de ondersteuningsbehoeften van bezoekers te herkennen en passende

begeleiding te bieden in een setting waar een grote verscheidenheid aan bezoekers voor veel dynamiek zorgt.

Voor deelnemers met perspectief op vooruitgang en meer zelfstandigheid is de begeleiding die geboden wordt op de vrij toegankelijke dagbestedingsvoorziening ontwikkelingsgericht. We hanteren hiervoor de participatieladder als domein overstijgend theoretisch model (zie de bijlage in de beleidsnota). Hiermee wordt de koppeling en overlap tussen de Wmo en de Participatiewet duidelijk.

Zoals uit bovenstaande blijkt, willen we als een van de belangrijkste financiers sturing geven aan de invulling van dagbesteding in Oosterhout. Wie wil sturen, moet ook monitoren. Worden de doelstellingen behaald? Monitoring zal plaatsvinden op:

- individueel niveau: treedt er een verbetering op in het welzijn en welbevinden van cliënten? We moeten nagaan welk meetinstrument we hier het beste voor kunnen inzetten. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het meten van de zes dimensies van Positieve Gezondheid.
- wijkniveau: hoe ontwikkelt de sociale cohesie zich?
  De monitor Sociale Kracht[1] geeft hier bijvoorbeeld inzicht in. Belangrijke kanttekening is wel dat het directe verband tussen veranderingen in de sociale samenhang en de komst van een vrij toegankelijke dagbestedingsvoorziening als plek van ontmoeting en verbinding moeilijk is aan te tonen. We kunnen wel monitoren in hoeverre er wijkgerichte activiteiten in een bepaalde periode georganiseerd zijn en hoeveel bezoekers dergelijke activiteiten trekken.
- de financiën: wat is de ontwikkeling van het aantal indicaties voor de maatwerkvoorziening begeleiding en de daarbij behorende kosten?

Monitoring is niet alleen een kwestie van tellen, maar ook vertellen. Verhalen geven duiding aan de kale cijfers en helpen ons deze te interpreteren. Cijfers in combinatie met verhalen helpen ons succesfactoren te identificeren en kansen te herkennen voor verbetering. Zo willen we vanuit de praktijk en uitvoering beleid verder ontwikkelen.

Voorstel 2:
Vaststellen van de volgende inhoudelijke uitgangspunten voor vrij toegankelijke dagbestedingslocaties als plekken van ontmoeting en verbinding:

- primaire focus op de transformatie van de ‘traditionele’ dagbesteding: zo veel mogelijk van geïndiceerd naar vrij toegankelijk;
- zo veel mogelijk begeleidingsvraagstukken van inwoners worden opgepakt in de collectieve setting van de vrij toegankelijke dagbestedingsvoorziening;
- begeleiding wordt geboden door vakbekwame en gekwalificeerde professionals;
- bij perspectief op vooruitgang is de begeleiding ontwikkelingsgericht;
- sturing en monitoring door de gemeente.

Uitgangspunten voor het opstarten en ontwikkelen van vrij toegankelijke dagbestedingslocaties
In de beleidsnota omschrijven we dat we in 2025 een aantal locaties in Oosterhout hebben waar de dagbestedingsvoorziening een plek is (geworden) van ontmoeting en verbinding. Op voorhand stellen we niet vast wat het aantal locaties in 2025 moet zijn of wat de exacte locaties moeten worden voor deze voorzieningen. Voor de keuze van een bepaalde locatie kijken we onder andere naar het volgende:

[1] https://oosterhout.nl/fileadmin/user_upload/Monitor_Sociale_Kracht_2019.pdf

- ligging ten opzichte van andere dagbestedingsvoorzieningen in de omgeving;
- het aantal afgegeven indicaties voor begeleiding in de omgeving (inclusief de onderdelen waarvoor begeleiding is geïndiceerd – zie pag. 3 van de beleidsnota);
- leeftijdsopbouw van de mensen die in de omgeving wonen;
- de sociaal-economische status van deze groep.

Ook de monitor Sociale Kracht kan belangrijke inzichten geven voor het kiezen van een locatie.

In het opstarten van de vrij toegankelijke wijkgerichte dagbestedingsvoorzieningen kiezen we voor een rustig tempo, waarbij we een betreffende locatie de tijd geven om echt te groeien tot een plek van ontmoeting en verbinding. Op elke eventuele volgende locatie beginnen we klein en kijken we tot waar het zich kan ontwikkelen.

Voorstel 3:
Vaststellen van de volgende de uitgangspunten voor het opstarten van vrij toegankelijke wijkgerichte dagbestedingslocaties:

- op voorhand benoemen we geen exacte locaties en stellen we geen exact aantal vast;
- op een rustig tempo breiden we het aantal vrij toegankelijke dagbestedingslocaties uit;
- op elke locatie beginnen we klein en gaan we stapsgewijs na wat de doorgroei mogelijkheden zijn.

De bestaande vrij toegankelijke dagbestedingsvoorzieningen
Voor de vrij toegankelijke dagbestedingsvoorzieningen die nu al draaien in Oosterhout (Inloop De Pastorie, de doorstart van De Buurtkamer in de activiteitencentrum Slotjes door Thebe, Floralia Park en De Aanlopen) geldt dat we zullen nagaan in hoeverre deze zich kunnen (en willen) door ontwikkelen in lijn met de inhoudelijke richting van de beleidsnota *Toekomst van dagbesteding en begeleiding in Oosterhout*. Op basis van de ervaringen die zijn opgedaan, gaan we na waar de kansen en mogelijkheden liggen. Voor de partijen is het belang om zekerheid te krijgen of zij als voorziening een structurele plek krijgen/houden in het voorzieningenlandschap van Oosterhout. De intentie is om ze als vrij toegankelijke voorziening te behouden.

4. Wat zijn de risico's?
Dagbestedingsvoorzieningen als plekken van ontmoeting en verbinding zijn slechts in beperkte mate maakbaar. We kunnen professionele begeleiders inzetten, hen dagbestedingsactiviteiten laten organiseren en inwoners doorverwijzen. Maar of we hiermee daadwerkelijk iets in gang zetten waardoor inwoners met en zonder hulpvraag of kwetsbaarheid spontaan hun weg vinden, blijft onzeker. Om deze voorzieningen succesvol te laten groeien, investeren we onder andere in het breed kenbaar maken van de mogelijkheden van deze plekken van ontmoeting en verbinding. Niet alleen bij de medewerkers van het Sociaal Wijkteam, maar bij al onze uitvoerende medewerkers binnen het sociaal domein en daarbuiten (klantmanagers Participatiewet, schuldhulpverleners, medewerkers burgerzaken, et cetera). Uiteraard moeten ook onze maatschappelijke partners goed op de hoogte zijn (welzijn, huisartsen, praktijkondersteuners Ouderen en Ggz, zorgaanbieders Hulp bij het Huishouden, et cetera). Ook informeren we breed de inwoners van onze gemeente.

In de doelstelling om steeds meer van geïndiceerd naar vrij toegankelijk te bewegen, schuilt ook een juridisch risico. Dit geldt met name als inwoner en gemeente het niet eens zijn over welke oplossing/voorziening passend is bij de ondersteuningsbehoefte. We willen dat zo veel mogelijk begeleidingsvraagstukken in de collectieve setting worden opgepakt. Een inwoner kan ervan overtuigd

zijn dat er alleen met een individueel begeleidingstraject passende ondersteuning kan worden geboden. Hier ligt een belangrijke taak voor de medewerkers die de indicaties afgeven. Zij moeten goed weten welke vragen opgepakt kunnen worden binnen de collectieve setting. Ze moeten ook goed weten wat de grenzen zijn van de ondersteuning die daar geboden kan worden en wanneer geïndiceerde maatwerk begeleiding moet worden ingezet. Samen met onze juridisch medewerkers gaan we na welke richting jurisprudentie ons hierin wijst.

5. Wat zijn de kosten en waaruit wordt het betaald?
Het Wmo budget staat onder druk. De middelen voor de ontwikkeling van dagbestedingsvoorzieningen als plekken van ontmoeting en verbinding zijn daarom zeer beperkt. De kosten voor de geïndiceerde begeleiding vormt met bijna € 5,5 miljoen een van de grootste kostenposten binnen de Wmo. Voor het realiseren van plekken van ontmoeting en verbinding zullen we op zoek moeten naar zorgaanbieders waarmee we (in ieder geval in eerste instantie) met gesloten beurzen de eerste stappen nemen.

We willen met (een selectie van) aanbieders starten met een nieuwe dagbestedingslocatie binnen de middelen die ze nu al ontvangen voor geïndiceerde begeleiding. Deze zorgaanbieders stellen voor een x aantal uur per week een begeleider beschikbaar. De kosten voor deze nieuwe locatie worden gefinancierd door een x aantal cliënten met indicatie die ‘mee verhuizen’ van de reguliere begeleiding naar de nieuwe collectieve vorm van begeleiding op de dagbestedingslocatie.

Op deze manier kunnen we binnen de beschikbare WMO budgetten (op kleine schaal) beginnen. Door (een deel van) begeleiding op deze nieuwe laagdrempelige manier te organiseren, willen we met hetzelfde geld meer bereiken (meer inwoners en meer sociale samenhang).

6. Wie gaat het doen?
Team sociaal domein beleid

7. Wat en hoe gaan we communiceren? *(Wat is de kernboodschap?)*
In Oosterhout willen we dat iedereen fijn kan wonen in de wijken. Een van de middelen waarmee we dat willen bereiken, is een andere kijk en invulling op dagbesteding. In 2025 wil Oosterhout een aantal wijkgerichte “plekken van ontmoeting en verbinding” hebben, die toegankelijk zijn voor iedereen die daar behoefte aan heeft. Een indicatie voor dagbesteding is hier niet (meer) nodig. Door inzet van gemeente, zorgaanbieders, buurtbewoners, overige bezoekers uit de rest van Oosterhout en enthousiastelingen die de plek een warm toedragen, hebben de voorzieningen wortel geschoten in de buurt of wijk. We gaan hieraan werken met kleine stappen. Eerst kijken welke bestaande (vrije) dagbestedingen kunnen doorontwikkelen volgens deze visie. Daarnaast brengen we in beeld waar nog “blinde vlekken” zitten; delen van Oosterhout waar behoefte bestaat aan een plek voor ontmoeting en verbinding, maar nu nog niks is.